

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
Klaipėdos plentas 10
80101 Klaipėda
Tel. (8 37) 45 12 100

LIETUVOS ENERGETIKOS INSTITUTAS

Valstybės biudžetinė įstaiga, Breslaujos g. 3, LT-44403 Kaunas
Tel. (8 37) 351 403. Faksas (8 37) 351 271. El.paštas: rastine@mail.lei.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 111955219

2013-06-06

RA-4394

Valstybinei kainų ir energetikos
kontrolės komisijai

2013-06-06 Nr. D2-675-31

**DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS NUTARIMO
PROJEKTO DĖL DĖL ELEKTROS ENERGIJOS PERDAVIMO SISTEMOS
OPERATORIAUS TEIKIAMŲ PASLAUGŲ IR ELEKTROS ENERGIJOS SKIRSTOMŲJŲ
TINKLŲ OPERATORIAUS TEIKIAMŲ PASLAUGŲ ILGO LAIKOTARPIO VIDUTINIŲ
PADIDĖJIMO ŠAŪAUDŲ (LRAIC) APSKAITOS MODELIO FORMAVIMO METODINIŲ
GAIRIŲ PROJEKTO**

Lietuvos energetikos institutas išnagrino Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos parengtą nutarimo projektą dėl „Dėl Elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus teikiamų paslaugų ir elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriaus teikiamų paslaugų ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo šaūaudų (LRAIC) apskaitos modelio formavimo metodinių gairių“ (toliau Projektą) ir teikia savo pastabas.

Atkreiptinas dėmesys, jog Projekte teigiama: „remiantis ekonomikos teorija, optimali kaina pasiekama tuomet, kai teikiamų paslaugų ribinės pajamos lygios ribinėms šaūaudoms“, tačiau toks optimumas pasiekiamas tik tobuloje konkurencijoje, kai rinkos dalyvių yra labai daug ir atskiras rinkos dalyvis negali daryti įtakos rinkos kainai. Kaip teigiama Projekte „LRAIC metodika rinkoje, kurioje veikia 2 ar daugiau konkurentų, remiasi hipotetinio efektyviai veikiančio operatoriaus modeliu, kuriame modeliuojama tokio efektyviai veikiančio operatoriaus elgsena pilnai konkurencingoje rinkoje“. Rinka, kai veikia tik du paslaugos teikėjai, negali būti vertintina kaip pilnai konkurencinga – tai oligopolistinė rinkos situacija, kai rinkos dalyviai turi labai didelę įtaką rinkos kainai. Kaip jau minėta anksčiau, kad rinka būtų tobulo konkurencijos, rinkos dalyvių turi būti labai daug. Todėl vargu ar galima teigti, kad suformavus vieną ar keletą papildomų hipotetinių rinkos dalyvių bus pasiekta tobula konkurencija.

Be to, nors taikant „iš apačios į viršų“ metodą, galima išvengti moraliai pasenusių investicijų šaūaudų, negrįžtamųjų šaūaudų bei praeities veiklos neefektyvumo, tačiau tuo pačiu būtina atsižvelgti į tai, kad prognozuojančiam metodui naudojamos prognozės, kurios gali ir labai ženkliai prasilenkti su tikrove ir tai be jokios abejonės įtakos skaičiavimų rezultatams. Taip pat minimas metodas grindžiamas ir „skaidriu technologijų optimizavimu“. Pats optimizavimo procesas gali būti absoliučiai skaidrus, bet didžiausią įtaką rezultatams gali padaryti ne pats optimizavimo vykdymas, bet optimizavimo prielaidos, t.y. tai, kokios technologijos ir jų kompleksas bus pasirinkti.

Suprasdami ir vertindami tinklų operatorių veiklos specifiką, siūlome atsižvelgti į aukščiau išdėstytas Projekte aptariamo modelio silpnynes ir taikymo grėsmes, dėl kurių egzistavimo praktiniame taikyme Projekte aptariamas modelis turėtų būti tik kaip paranki pagalbinė priemonė sprendimams daryti, bet ne juos nulemti.

Pagarbiai

Direktoriaus pavaduotojas

Rimantas Levinskas

Paruošė A.Pažėraitė, tel. 8 37 401951, el.p. ausra@mail.lei.lt